

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Előfizetési árak

helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50 —
 Egy hóra 1 — —

Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:

Teleki K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt.)

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán szerzői jutányos áron vételnek fel. Helyeződij minden kilométerre 30 kr.

Hirdetési vagy reklámot magában foglaló újsónapság sora 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetéseket felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adatsnak vissza.

A megyei tüzrendészeti szabályrendelet.

Július 14.

(Sz.) Számanélküli a felszólalás, a panasz megyebeli közsegeink lakossága részéről, a tüzrendészeti szabályrendelet végrehajtása ellen. A felszólalások nagyszáma és az ügy fontossága egyaránt köteleességünké teszi, hogy a kérdéssel foglalkozzunk s egyúttal ezzel megadjuk a feleletet a felszólalók azon kérdésére, hogy szemben a fogaatba vett végrehajtással, mi a teendő?

A panaszok, kivétel nélkül a szabályrendelet 6. §-a végrehajtása ellen irányulnak, a mely 6-ik §. megsztalja a »szálas takarmánynak« és »szalmának« azt a mennyiségét, mely a község belsejében elhelyezhető és azon minimális distantiát, a melynél közelebb ezen termények más gyulható tárgyhoz el nem helyezhetők.

Hogy a tüzrendészeti szabályrendelet intézkedései végrehajtandók: az kétséget nem szenved. Csak hogy végrehajtandó annak valamennyi rendelkezése, — tehát nem csak 6-ik §-a; és végrehajtandók vele együtt a kormányi szabályrendelet minden intézkedései is, és pedig különösen azok, a melyek a hatóságok ellenőrzési, felügyeleti, inspiciaási köteleiségre vonatkoznak.

De e végrehajtásnak, — amelynek nem most a szabály életbe lépte után majdnem 3 évvel, kellene történni, — fokozatos, okoszerű egymásutánban vagy is akképen kell eszközölni, hogy az eljárás lehetetlenségbe ne ütközzék.

Igy: mielőtt a 6-ik § végrehajtatnák, végre kell hajtani az 5-ik §-t, a mely azt rendeli, hogy: »nem tagosított, vagy oly közsegekben, hol a tagosítás alkalmával külön lerakó helyek nem használtak ki, a község tartozik ily lerakódó helyeket még idejekorán biztosítani aképen, hogy az előjárás még a betakarodási idény bekövetkezése előtt — az e tekintetben szükséges intézkedéseket megtenni köteles és amennyiben eljárása eredményre nem vezetne, vagy eljárásával valaki megelégedve nem lenne, az ügyet 8 nap alatt első fokú határozat hozatalá végett a járási főszolgabíróhoz felterjeszteni tartozik«.

Mielőtt tehát a hatóság — a szálas rakomány behordását korlátozó 6-ik § végrehajtására gondolna, köteles az a 6-ik § előfeltételét, sine qua non-ját kéző 5-ik § rendelkezését teljesíteni, mert mielőtt nem biztosítottunk helyet a közsegen kívül a községből kitiltott rakomány számára, addig a kitiltást fogaatba venni nem lehet. Ez a dolog okoszerű egymásutánja. Minden ettől eltérő intézkedés félszeg eljárás és jogosulatlan zaklatása a közönségnek, a hatóság által elkövetett mulasztás rovására, tudniillik annak a mulasztásnak, hogy az 5-ik § kellő időben végre nem hajtattott, hogy lerakódó helyek kellő időben nem biztosítottak.

A felszólalók panaszképen sorolják föl, hogy a szabályrendeletnek most fogaatba vett végrehajtása során, nem csak a »szálas takarmánynak« és »szalmának« a községben bent »felhalmozva tartása« tiltatik, holott a szabályrendelet kifejezetten csak ezt tiltja, hanem tilalmaztatik a kalászosoknak a községben való elnyomtatása is.

Erre nézve az a megjegyzésünk, hogy jöllehet a megyei szabályrendelet a künt való nyomtatást nem parancsolja is meg, a hatóságnak idevonatkozó rendelkezése még sem volna önkényesnek mondható, mert az 1869-ik évi 3365. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendelet, a melyet pedig az új tüzrendészeti kormányrendelet is hatályában fentart, — ha nem parancsolólag rendelí is, de kívánatosnak tartja, hogy a nyomtatás künt eszközöltessék, amennyiben nevezetesen erre alkalmas helyek a községen kívül kijelölve vannak.

Ha azonban az alkalmas helynek künt való kijelölése itt is mint előfeltétel nem történt, vagy nem történhetik meg: logikusan következik, hogy az ezen előfeltételhez kötött követelménynek, a künt való nyomtatásnak feltétlen elrendelése itt sem foghat helyet.

Hogy a tüzrendészeti szabályrendelet intézkedései üdvösök: az tagadhatatlan, amde nincs oly üdvös törvény, a melyet lehetetlenné, gyűlöltté ne lehessen tenni, ha a végrehajtásban félszeg eljárást követünk.

Nézetünk az, hogy mivel a kormány-

rendelet az alispánnak és szolgabírónak teszi különösen kötelességévé, hogy a tüzrendészeti szabályrendelet keresztülvitelét biztosítsák, a felszólalóknak első sorban ide kell fordulniok s kérni, hogy mielőtt a 6-ik szakasz végrehajtatnák, — szerzetessék fogaat az ennek létfeltételét tevő 5-ik §-nak s ha, — mit mi nem hiszünk, — e törvényes és jogosult kívánat itt meg nem hallgatnánk, forduljunk a közigazgatási felsőbb hatósághoz, a belügyminiszteriumhoz, s tolmácsolassák itt jogos követeléseket; mert ad impossibilia nemo obligatur; lehetetlenre senkit sem szabad kötelezni; egy szabályt sem szabad a természetes sorrend és egymásután felforgatásával, hátról kezdve végrehajtani. S ha mégis ez történnék: ilyen esetben senkit sem lehet, és a felsőbb hatóságok, hová az ügy felebbezés folytán minden egyes büntetési esetben felvihető, bizonyára nem is fognak büntetni.

Külső lerakó hely állítandó föl előbb. Mig ez nincs, addig az ennek következményét tevő külső lerakódást követelni nem lehet.

A hely kijelölésnek pedig akképen és oly időben kell megtörténni, hogy köztudomására hoztatván az a község minden lakosának, a fent hivatolt 5-ik § értelmében meg legyen adva a mód arra, hogy a kik a kijelöléssel megelégedve nincsenek, a közigazgatási 1-ső, 2-od. esetleg 3-ad fokú hatóságnál kereskessenek fokozatos felebbezés útján orvoslást. Ehez pedig idő kell, legkevesebb 1/2 vagy 3/4 év, ezt tehát nem most, nem akkor kellene kezdeni, a mikor a következő 6-ik § végrehajtása is már megindult, hanem kellett volna 1890. év elején, a mikorra a tüzrendészeti szabály kihirdetése s tényleges életbelépeése esik.

Ezeket kívántuk a nagyszámu felszólalók megnyugtatósául s illetőleg tájékoztatósául megjegyezni.

A dédesi mandátum. Szorosan véve nem pártunknak, de pártunk fegyvertársának, a nemzeti pártnak képezte első sorban — hogy úgy mondjuk — házi ügyet a dédesi mandátum ügye.

Ösmeretes e lapok olvasói előtt, hogy Borsodvármegyében, melynek élén egy kiváló tehetségű, a mellett teljesen önálló gondolkod-

zásu s igen előkelő férfiú áll Melczér Gyula alispán személyében, minő ádall harcztól folytat a kormánypárt s ennek egyik képviselője Miklós Gyula, az ellenzéki alispán, a nemzeti párt hatalmas és ügybuzgó tagja Melczér Gyula ellen.

E harcra, a kormány és a nemzeti párt e mérkőzésére vezethető vissza amaz agitáció is, a melyet a borsodmegyei dédesi kerületben megválasztott Abrányi Kornél, a nemzeti párt tekintélyes közlőnyének a Pesti Naplónak szerkesztője ellen, a legyőzött kormánypártiak indítottak, kérényt advatván be a kerülethez tartozó »Ozdi vasgyár« nehány hivatalnoká által a mandátum ellen.

A VIII-ik bíráló bizottság, — a melynek tagjai ellenzéki részről: Makfalva Gyula és Szinay Gyula; kormánypárti részről: Fest Lajos, Morzsányi Károly, Dániel Gábor, Miklós Ödön és Magyar Kósa Géza, — volt hivatalba dönteni e mandátum sorsa felett.

A kormánypárt rendkívül érdeklődéssel nézett a döntés elé s ugyszólván szorongva várta a nagy apparátussal megtámadott mandátumnak, az egyik ellenzék vezérközlőnyének szerkesztője mandátumának megsemmisítését és pedig a Borsodban folyó harcztól eltekintve azért is, mert Abrányi egyike a nemzeti párt nagyon is kiváló, számtal tevő tagjainak, kinek kibuktatása a kormánypárt nézve nem közönséges nyereség lett volna.

E hó 11-én este 9 1/2 órakor vetett véget a bíráló bizottság harmadfőlérai hosszas tanácskozás után, a hónapokon keresztül tartott küzdelemnek, kihirdetvén ítéletét, melyet legkevesebb 10 tárgyalási és tanácskozási ülés előzött meg, a melyek némelyike teljes felnapon át tartott; a mely tárgyalásnak óriási anyaghalmozat képezte egyebekül eltekintve, a majdnem két hétig tartott helyszíni vizsgálat során fölvetett közel 100 darab vizsgálati jegyzőkönyv és okmány is.

Szóval a VIII-ik bíráló bizottság derekas munkát végzett, a mikor a dédesi mandátum fölött járt el, de ellenzéki szempontból örvendetes is, mert a teljes pártatlansággal megjellett eljárás és bíralat — és ezt érdemül ösmerjük el a bizottság kormánypárti tagjainak is — kiderítette, hogy a mandátum ellen emelt kifogás nem nyugodott realis, tárgyi alapon s a kortes törekvés ez egyszer kudarcot vallott, szóval Abrányi mandátuma — mint már irtuk is — végleg igazoltatott.

Fegyverbarátságunk alapján szívből gratulálunk e győzelemhez!

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése jul. 13-án. —

A képviselőház tegnap folytatta és befejezte a valuta-javaslatok általános tárgyalását. Beöthy Akos volt az első szónok és oly beszédben fejtette ki a valutakérdésben elfoglalt külön álláspontját, a mely még azoknak

ton növekedő munka halmazától, dolgoztak kitarító erővel, lankadatlanul.

De a mit legelőbb kellett volna említenem, az iskolai hatóság, az iskolát fenntartó egyház az, ki oly atyailag gondolkodott mindenről, oly jöltevőleg s szeretettel apolta az intézetet, odaadással aldozott, szentelt rá időt és anyagi aldozatot, oly tapintattal választá tanárait, oly meleg lelkesedéssel kísérte e zsenge intézet minden lépését, hogy már halálból is kellett mindenkinek annyit tennie, a mennyit testi és szellemi ereje megengedett. — És azon erők, melyek ezen iskolában képesítést nyertek, akár a család körében, akár a kereskedelem terén érvényesítették, a hol legszükségesebb is, hogy érvényesíttessenek, kiváló sikert fognak elérni.

A kereskedelem és ipar az, mely az ország szükségletét fedezni képes volna, mely virágzását előmozdítaná. Szerintem a nők aldos munkát végeznének, ha összetartó erővel a kereskedelem és ipar érdekében működésük közre, mert szomorú dolog volna, ha a magas ambíciók háttérbe szorítanak a taplált reményeket.

Ha tehát a nők, mit hiszek is, a kellő irányt fogják követni s igyekezetükkel a hasznos és nemes célt követik, erős reményünk van, hogy a támogató erők nyomán ezen zsenge iskola mindinkább erősebbé és izmosabbá válik. Az elvetett mag meghozza gyümölcseit. Igaz, évek kellene ahöz, hogy az eredmény észrevehető legyen. De elődeink is nekünk ültettek fákat, nekünk vetettek magot, tehát mi is ültessünk, vessünk az utókorak!

Debreczen, július 12.

Vértessy Ida.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Gondolatok.

Irtá: Zalai Márk.

Olyan a világ külszíne, a minő szemüvegen át azt nézed. Más színben látja azt a gyermek, a hajadon, az ifju, a férfi, az agg.

Másképen itél az ember nem, kor, tapasztalat, nemzet és felekezeti szerint.

Ha rózsaszínben akarod látni a folyton váltakozó világot, tartsd meg ártatlan kedélyhangulatodat, és a világ majdan visszhangjává lesz saját örökké mosolygó lelkednek.

Minden üdvös cselekményed határozottsággal, a sikerben való feltétlen bizalommal végezzed.

A sors és a véletlen nem játszik oly nagy szerepet a világ háztartásában, mint azt sokan hiszik.

Arany szeget rendszerint az talál, ki arany kocsi után jár. És százezer közül alig érzi egy kettő a sors kiváló, de meg nem érdemlett csapásait vagy kedvezményeit.

Romantika. Alig született a gyermek, és lelke már működik, játszik. Sív, nevet, gagyog. Alnában angyalok mesélnek neki, megtermékenyítve phantasiáját. A meséket ellesi a dajka, ki azokat a gyermek korához és észéhez mérten módosítja és tovább fűzi. A dajka szerepét elvállalják a novellisták és regényírók, kik arról gondoskodnak, hogy a nagy gyermek a romantika légkörében bujját, bánatát elfelejtse.

Lábaid a földet, szemeid meg értelmed az eget érintik. Ez kétségtelenül bizonyítja, hogy két

országának: a földnek és a mennyi birodalomnak — örökösé vagy.

Jó és még sem jó. Hat napon át teremté Isten a világot, végre a föld urát, az embert is. Midőn látá, hogy minden jól van, kipihent a hetedik napon.

A munkaszünet költői hangulatában látta csak az ur, hogy még sem jó, hogy az ember oly prózai magányban töltse ifju szép életét, és teremté jó kedvében — az asszonyt.

Munka után.

Munka után! milyen jóleső sohaj kíséretében bocsátom utnak ezt a szót s gondolatot egyúttal egy gyorsan lejátszott képnek tarka színein pihen.

Sűrű, borongós felhők tornyosulnak a lát-határon, a levegő tikkasztó és nyomasztó. Ott a messze távolba cikáznak a villámok és mintha a dörgés halk moraját hallanók, midőn közelebb és közelebb húzódik a felhők sűrűsége.

A vihar kitörőben . . . hull a zápor . . . sűrű sötétség mindenütt. De lassan, lassan elű a vész, megkönnyebbül az összeszorult kebel s immár szabadá lett lélegzetünk.

Az idő kitombolta magát, itt-ott be is ütött a villám, egy pár galyat, egy pár virágot le is tört, de egyéb sérüléseket nem okozott. Az idő kiderült s a verőfényes nap talán soha-seg sugárzott oly szépen. Itt egy lefűt ág, ott egy lehullt remény . . . De millió és milliónyi élet sugárzik minden ágon, a szív kitágul, az általános életkedv megizmosodik.

pek

ismeretes ház
 felet felújítás,
 sárgaság, under
 gyomortól származó
 mórrohidáknál,
 mőknek bizo-
 kis név ára
 kr. — Magya-

ni!! Csak oly
 szolg van
 kkal: Valo-
 atók.

Tamássy Béla, Tóth
 szegen: Vaday L. Hadhá
 Kálmán gyógyszerész
 43-31.

uvize
FORRAS

és legfelsőbb körökben is.

italul szolgál.

si zavaroknál.

nem változtatja
 azi

szolgálatot tesz.

nykás borokhoz
 és savanyuvize.

gyetemi tanár

éleztési, emésztési- és
 hitis-, görvély-, vese- és
 mekeknel megátolja a
 ységet. Gazdag szénsav-
 borral használva igen
 edebb Fiumében is, ép
 gyógyoszernek bizonyult.

zertárában, fü-
 kapható.

kir. udvari ásvány-
 hitónál

rszélet-tér 8 sz.

atin,

itók

elismerésével és méltánylásával is találkozott, kik e reform dolgában nincsenek vele egy véleményen.

Lajos államtitkár nyomban felállott, hogy Beöthynek feleljen. Különösen a relációt vette védelmébe, mely nézete szerint a legméltányosabb és minden érdekre figyelemmel van. Azután Gaal Jenőnek az egységet illető megjegyzéseire válaszolt és nyilatkozott az osztrák egyesületi tallérokról.

Gróf Gyürky Ábrahám röviden szól: Asbóth Jánosnak, Szmalovszky Valérnak és Rosenbergy Gyulának már a ház türelmetlenségével kellett megküzdniök. Valamennyien több alapos észrevétellel járultak a reláció és az ezüstkurans kérdésének megvilágításához.

Bezáratván a valuta-vita, az interpellációkra került a sor, melyek során Kemény Pal a borzavári román káth. templom építését tette szóvá. Ugron Gábor a román memorandum ügyében interpellálta meg az igazságügyminisztert a hatóságoknak a román törvényértékekkel és merényletekkel szemben mutatkozó téllenségeért. Az ellenzék zajos helyeslései közepette nagy hatással támada az államellenes mozgalmat, a mely miatt a polgároknak immár önbíráskodás útján kell az elégtelt megszerezniök, mert a bíróságok passzivitást tanúsítanak. Felette érdekesek voltak azok a politikai fejtegetések, a melyekkel bebizonyította, hogy a magyar nemzeti egység Romániának is mily abszolút érdeke és a románok nálunk nagyobb szabadságot élveznek, mint bárhol, a hol letelepedtek.

Hosszas eljénzés követte Ugron beszédét, a mely után Bartók Lajos állott fel, hogy komoly érvekben és humorban egyaránt gazdag beszédében meginterpellálja a belügyminisztert azért a tapintatlanságért, a melyekkel a bécsi demokráta egyet magántermészeti társaságirandulását megzavarták és bécsi barátaink vendégjogát megsértették. Bartók világosan kimutatta, hogy az egyetnek semmi politikai célja ezuttal nem volt. Csak mulatni jött. Az eljárás tehát méltatlan volt és sértő. Az ellenzék folytonos tetszéssel adózott Bartók Lajosnak.

BELFÖLD.

Az evangélikusok zsinati küldöttsége tegnap déli feltizenket órákor nyújtotta át gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszternek a zsinati törvényjavaslatokat átvizsgálás és a királyi szentesítés készítése végett. Csáky miniszter igen kegyesen fogadta a deputációt, figyelemmel kísérte — úgy mond — a zsinat üdvös és hazafias tevékenységét s azt hiszi, hogy semmi akadály fenforogni nem fog a javaslatok királyi megerősítésére nézve. Tisztehez képest alaposan meg fogja a munkalapot vizsgálni s a királynak feltérjeszteni.

A horvát tartománygyűlés. aug. 4-dikén ül össze, de csak rövid ideig lesz együtt, mely idő alatt megalakul, elkészíti a királyhoz intézendő feliratot, megválasztja a magyar országgyűlésbe küldendő képviselőket, azután elnapolja üléseit. Csak októberben ül ismét össze, hogy a költségvetési vitával megkezdje három hónapos főülésszakát.

Lukács Béla kinevezése. Mint igen jól forrásból értesülünk, Lukács Béla államtitkárnak már a kormány felajánlotta a kereskedelmi tárczát, Lukács azt is elfogadta. Az államtitkári állás betöltésére Lukács Belának szabad kezét engedtek s legkomolyabb kombinációba Szabó János miniszteri tanácsos jön.

Az álarcz.

— Elbeszélés. —

Irla: DYHERRN GEORGE BR.
Fordította: **Biró Irén.**

(Vége.)

— Ne mondja, hogy én kérttem ide, mondá Hypolit. Itt fogok önre várakozni az utcán.

Egy negyedórával később ismét megjelent az orvos.

— Nemde, csak muló rosszulit? kérdé a gróf.

— Persze, hogy muló, volt a tompa hangon kiejtett felelet.

— Mondja meg nekem az igazat, az Is-tentre kérem, szóló Hypolit egy ismeretlen félelemtől megkapta, mely torkát összeszorította.

— A beteg férjének ugyanazt mondtam, miért akar ön többet tudni, vagy jogot tart erre?

— Nem, felelte Hypolit. Az orvos, midőn a gázlámpa mellett elhaladtak, észrevette, hogy arca dult volt. Arra a gondolatra jött, hogy az irigyelt gavalér, ki este mint Sigurd térdelt Freya előtt, talán közelebbi viszonyban állott a nővel. Részvétellel tekintett reá; már háza ajtaja előtt álltak.

— Gróf ur, mondá az orvos komoly hangon, e hölgynek mindig volt hajlandósága a tudóvszre; ma este sokat tánczolt és jégáldozat vizet ivott, egy véredény megpattant s még ma éjjel szvszélhűdés fogja érni; talán

KÜLFÖLD.

A kolera. Páris, július 12. Most már kétségtelen, hogy Párisban nem a kolera nosztrasz, hanem az ázsiai kolera uralkodik. A járvány egyre terjed. Páris környékén több helységben, így Montmorencyban, Saint-Maurban, Noissy-le-Seeban, Saint-Quenben és Argenteuilben 24 óra alatt nyolcz haláleset történt, Asnièresben egy. Saint-Denisben és Levalloisban a betegek fölépültek. Párisban tegnap nyolcz megbetegedés történt. Haláleset egy se fordult elő a kolera következtében.

Az angol választások. London július 12. A „Times” számítása szerint, ha a választási eredmények az eddigi győzelmi aránynak megfelelőleg folynak, az ellenzék összes nyeresége 49 mandátum lesz. Ez a szavazásnál 88 szavazatkülönbözetet jelent, úgy, hogy tekintve véve az eddigi kormányt 68 főnyitöbbséget, Gladstone többsége 32 szavazat lesz. A Times szerint azonban Salisbury nem fog rögtön lemondani, mert az új többség nem homogén.

Lesseps vád alatt. Páris, jul. 12. Lesseps-t és a Panama társulat összes felügyelő bizottsági tagait a társulati penzek alapszabályellenes kezelése miatt vád alá helyezte az államügyész. A pört októberben fogják tárgyalni.

II. Rákóczi Ferenc hamvai.

Irla s a Magyar Történelmi Társulat 1892. május 15-én tartott negyedszázados emlékünnepe felolvasta: **Thaly Kálmán,** alelnök.

(Folytatás)

A szétördelt apró csontdarabokból is alig-alig lehetett már kivenni: a testnek melyik részéhez tartozhattak? *)

E pusztul állapotot megfigyelt Mikes Kelemennek 1735-ben, Rákóczi Ferenc sirbátételekor írott sorai: „... A ládat, a kibén a koporsó volt, a jezsuitákhoz küldöttem. A koporsót kivéven belőle, felnyitották, hogy a testet meglássák. — Sirt pedig azon a helyen ástak, a hová temették volt (1703-ban) az Urunk anyját. A kinek is csak a koponyáját találták meg(?) és azt ot a fia koporsójába bezárták és együtt eltemették.” (II kötet. 66. l.)

E sorokból következtetve, mi azt vártuk, hogy Zrínyi Ilona koponyáját a fia koporsójában fogjuk lenni. De ime, a közvetlenül fiá mellett fekvő saját koporsójában leltük meg, a fő rendes fekvő-helyén. Ezt az ellenmondást kétképen lehet kimagyarázni. Egyik lehetőség az, hogy Mikes, — mint »küldöttem, » »találták, zárták temették,» (s nem: »találtak, zár-

*) Hogyan egyezhetők ezzel az állapottal össze az 1888. decemberben elhalt P. Sina öreg lazarista által halála előtt kevéssel számomra a rend naplójából kiirt s a másik öreg szerzetestől ugyanakkoriban elbeszélte amaz állítások Zrínyi Ilona testének csodálatos épségben (?) föntalattatásról, — melyeket »Rodosztó»-m 118—120. l. ismerttettem? ... ma sem tudom; mert a test 50 év alatt csak nem pusztulhatott volna el ennyire?! Hacsak a fia holttestét nem tévesztették össze az övével? de a mi szintén hihetetlen. És Bercsényi grófnő holtteste sem lehetett az, (mint 1888-ban gyanítam) mert most már tudjuk, hogy ennek koporsója s ruhái elégték még 1730-ban. Pedig, ha föltételezzük is, hogy a két öreg szerzetes, továbbá Klapka tbk. francziája tévedtek volna visszaemlékezéseikben: a rend egykoru naplójegyzését mégis csak hitelesnek kell tartanunk. Itt tehát valóságos megoldhatlan rejtélyvel állunk szemben.

a rosszulit már el is mult. Őt nem lehet megmenteni!

Hypolit mereven nézett a bezárult ajtóra, aztán mint egy örült tántorodott vissza. Közéleben akart lenni, mindenért magát okolta, a legnagyobb kétségbeesés szállta meg; a gázlángok mint bolygó tűzek tüntek el mellette s az utolsó ítélet mennydörgését vélte hallani. Gyorsan és nesztelenül haladt el az alvó kapus mellett, föl a szőnyeges lépcsőnkön és ott állott az összevont bársony ajtófüggönyök előtt s hallotta Lia hangját. Oly édes és lágy volt e hang, a milyennek még sohasem hallotta. Midőn bátorságot vett arra, hogy a szobába be-nézzen, mely két hétágy gyertyatartóban elhelyezett viaszgyertyával volt megvilágítva, melyek ezüstös fényt terjesztettek, ott látta Liát, fekhelyén félig fölemelkedve, és Friedhof előtte térdelt, kezét kezébe tartva. Lia arca csodálatos fényben ragyogott, szelid, nyájias kifejezésű és rózsaszínű volt. A fiatal asszony csodálatosan megváltozott; sohasem volt szebb, mint e pillanatban, melyben minden szó, mit mondott, olvasható volt különben érzékellen arcán. Forró könnyek gyűltek a hallgatózó szemébe; Lia ismét olyan volt most, mint leánykori arczképe, melyen egykor az álarcz függött. Nem nyugtalan és lázas tekintetű, hanem szelid és nyugodt.

— A hogy akarod, Lia, szóló Eduard. Kivánságodat örömmel teljesíteném; állásomról, melyet alig nyolcz nap óta viselek, holnap le fogok mondani.

tuk, temették») szavaiból következtethető, — a sirba helyezésnél nem volt személyesen jelen, hanem másodikkézből, a jezsuitáktól, esetleg ezeknek egyikétől értesült; avagy talán csak a koporsót átadott udvari szolgák relációjára, — szóbeszéde után irt. Lehet, hogy a jezsuita-alyak eleinte csakugyan szándékoztak a fejedelemasszony koponyáját és apró csontmaradványait a fia koporsójába zárni, — de utóbb mást gondoltak és meghagyták eredeti helyén, a saját sirládájában, — hol maig fekszik és fekszik.

A második lehetőség pedig az, hogy Zrínyi Ilona koponyáját ók valóban behelyezték a fejedelem koporsójába, — honnan azután, mint nem odatartozót, az 1839-iki sirbontók kivéven, általtették az újra-eltemetéskor a saját omladozott koporsójába. — Mi is visszarraktuk, a csonttöredékek egyetemben ide és hogy a föld korhasztó hatásától megóvjuk: a koporsónak fejtől való részét gondosan befödöttük deszkákkal, épen úgy, mint József herczeg és Csáky Krisztina grófnő hamvainál tevők.

Most hozzáfogunk a belső, nagy koporsó tüzetes kutatásához. Fődele ennek sem volt már többé, — csak egynehány elkorhadt darabját találtuk meg, fölül a törmelékben. (Két darabját el is hoztam magammal.) Valószínűleg 1839-ben, midőn fölfeszgették, roncsolták volt szét ezt is. Máskülönbem maga a hatalmas térfogatu koporsó ép állapotban van még; a mi nem is csoda: mert, a mint meggyőződötünk, czedrusfából készült. Letérdepelvén melléje, Lobry rendházfőnökkel gondosan megvizsgáltuk, megköpogtattuk, s kiürítése után centiméterrel kívül-belől megmértük pontosan. A koporsó színe ma, a régiségtől zöldes barna. — Kivülről hajdan selyemmel volt bevonva; ennek nyomait itt-ott még megtaláltuk rajta. Hossza a koporsónak 1 m. 92 cm., — Rákóczi igen magas természetnek megfelelően. Szélessége fönt a fejénél 75 cm. Meglévő alsó ládájának mélyisége 33 cm., a mihez még a födel járult. (Lábai, mint egyáltalában az azon kori koporsóknak, nincsenek.)

A mi a koporsó fekvését illeti: ez — mint említők — jobboldalával egészen a déli-főfal mellett, a legszélső, nagy hosszú lapos talapok alatt úgy fekszik, hogy nyugati vagyis a fej felőli szélesebb vége, a mint megmértem, Zrínyi Ilonának a falba rakott föli-iratos emléktáblája nyugati szélével e g e s z e n e g y v o n a l b a e s i k, valamint a koporsó keleti — keskenyebb — vége is ugyanezen emléktábla és a hosszú talapok keleti szélével körülbelül egy vonalban van. A koporsó nem fekszik mélyen; a templom talapzatától két — harmadfél lábnyira lehet a feneké, és épen maradtól ládájának felső széle a föltöte levő hosszú kő aljától nincsen egy lábnyira. Azonban még ez a keskeny tér is föltöte, — maga a beomlott vagyis inkább az 1839-iki föllyniáskor szétszakadozott födelétől megfosztott koporsó, — be vala hányva, töltve bármódon földdel, törmelékkel, mely majd nem a hosszú kölap aljáig föltért; Zrínyi Ilona koporsója föltött pedig egészen a talajfoczkáig fekdött volt a földtömeg.

— Igen, tudd meg, mondá a nő. Menjünk el innét, és éljünk egymásnak. Utálat fog el, ha rá gondolok, hogy mily könnyelműen részt vettem e sok mulatságban, melyben a lélek és a szív semmi kellemet sem talal.

Sohajtott.

— Eduard, csókolj meg, kiáltott föl hirtelen, megfagyok!

Eduard átkarolta őt, de már csak egy halott ajkait csókolhatta.

Hypolit eltakarta szemét és távozott. —

Egy hír sem keltett annyi részvétet és megremülést, mint a mindenkitől szeretett asszony halála. Sokan megnézték a szép halotlat a ravatalon. Különös csoda. A halál levette róla az álarcot, arczát halvány pir borította, mintha az életnek egy lehelete lett volna. Menyasszonyi ruhája bársony redői közt fehér kaméliák voltak elszórvva.

— Mily szép halál! mondá Josephine herczegnő a miniszterének, midőn a sarkophag előtt állottak.

— Iszonyatos, váratlan halál, gondolá a mulatni szerető asszony, a fényből az örök éjszakába!

Friedhof Eduard Arnold herczegét követte, ki nem sokára egy idegen ország fejedelmévé lett.

Hypolit gróf elhagyta a katonai szolgálót, keleten utazik és hazájából számuzi magát. Sohasem hagyja el a mult idők emléke és mindig szívén hordja a fekete álarcot.

Bizton tudván, hogy most már okvetlenül maga a nagy szabadsághős koporsója fekszik előttünk: tanácskoztunk annál minél kiméletesebb módon s mégis mennél alaposabban végbeviendő átkutatása mikéntjéről. Lent a sirgödör szűk és sötét volt, csakis gyertyáknak a koporsó széléhez tartásával lehetett a kölap alá belátni és pedig térdeplő vagy földön ülő helyzetben. Három embernél több a gödörben elnem fért; a koporsó mellett csak kettő: egyik a ki a gyertyával bevilágít, — csupán a másik dolgozhatik tehát, karjaival benyulva. A nagy, nehéz — egyik szélével a falba rakott — hosszú kölapnak helyéből fölemelése, vagy az oltár felé még szélesebb gödör ásása pedig akkora talajbontással és munkával járt volna, hogy arra, idő és munkakezek hiánya miatt nem gondolhatánk. S ezek nélkül a koporsót kiemelni, hogy tartalmát fönt a templom szentélyében, lámpák világánál kutathassuk át, — lehetetlen volt. Sőt, mivel a nagy koporsó földdel telt vala: hat embernél kevesebb föl sem emelhetné: és ha ennyi kéz hozzá férne is, alaposan lehetett attól tartanunk, — hogy az ódon s bár oldalain épenk látszó, de kitudja, talán már korhadt fenekü sirláda, ha megmozgatnák, fölemelnék: bel-tartalmának nagy súlyától széjjel fog omlani s a drága hamvak a földdel együtt szertehullanak és össze visza hányódnak.

Mindezeket megfontolva, abban állapodánk tehát meg, hogy a koporsót helyéből ki nem mozdítjuk, hanem — bármily kellemetlen is a térden állva, gyertyát tartva, fedő kölap alá nyulálva dolgozás, — így kutatjuk át. Először is a fejenél kezdvén, jámbor munkásunkat utasítottuk, hogy a földet, törmelékkel onnan csakis a két kezével, — a legnagyobb vigyázattal szedje el. En a supériurrel ott állottam a gödör szélén, s aláhajolva, néztük minden mozdulatát. Fraknoi, ki rosszul érezte magát, a főhajóban ült a padokban. Droitecourt atya a gödörben guggolt és a gyertyát tartotta a munkásnak. Ennek fényénél, a törmelék fokozatos elhárítása után, csakhamar előtűnt a koponyának kidomborodó alakja. Valami elbarnult foszlányok takarták, melyeket vastag porréteg lepelt. De megnyugtató volt mégis látni, hogy az 1839-iki sirfelbontók a visszahelyezéskor ezt a szent föld legalább befödtek, habár csak szövet darabbal is. A mint a fej körvonalait megpillantók: Lobry rendházfőnök tüstént leszállott az üregbe s a munkást félreállította, magának, mint a sirbont főőrenek tartván fel a jogot, hogy a fejedelem koponyáját koporsójából saját kezével emelje ki s nyújtsa által constatálás czéljából Rákóczi történetírójának. — Fraknoi barátomat óda-szólitám, hogy ezt az ünnepélyes jelenetet szemlélje.

P. Lobry a koporsó mellé térdelve, kezével nagy óvatossággal furt be a porha földbe, a fej alá, melyet aztán, — úgy, a mint be vala burkolva, a nyakrészeket is ellepő foszlányokkal együtt, lassan megmozgatott, gyöngéden kiemelt, s átadta nekem, a sirgödör szélén lehajolva várónak. A drága koponyával két tenyeremben, néhány lépéssel odább, a főhajót elválasztó korlátig mentem, a hol világosabb volt. Esteledni kezdett ugyanis már s a templom homályos vala; de ott, az ablakkal szemben, jó világos helyre találván, — elkezdém a foszlányokat a portól megtisztogatni és vigyázva lebontogatni. Fraknoi, Lobry, Vachette, Droitecourt, Romon, stb. — mind papok — körülvettek az egyetlen világi embert, engemet, s minden szót visszatartva, élénk érdeklődéssel vártak az eredményt. A portól megtisztított, időbarnította puha foszlányok, a mint lassan kibukkolgattam, elkezdettek a r a n y e z ü s t z i n b e n csillogni. Vizsgáltam; régi rendkívül finom s szép folyoszerű lenge selyemszövet volt, arany-ezüstszálakból szalagformán, habosan beleszót másfél cm.-nyi széles, négyszögű szegélyekben két fajta gyönyörű arany ezüstlelű rosettekkel, s négy-négy pontocskaival minden kockaköb. Foszladozott és nagyon gyöngé már, — de egykori tündöklő fényének jeleit még jó! mutatta. Eredetileg fehérszínű vala, a közbeszött arany-ezüstszálakmennyekkel. Mint később elkerült még számosabb darabjából meggyőződötünk: a nagy h a l o t t n a k s z e m f ö d ő j e v o l t e z. Lebontogatott foszlányait egyenként adám által a supériurnak. Végre kitűnt a fölök a szép gömbölyded formája, hatalmas alkotásu, sötét barnás színű koponya, s az alsó alkápos is alatta. Csak a koponya tetejét, fönt a közepén, földte még valani. Vizsgáltam: egy kis ke-reded, papsipka-forma, másszinehagyott, rit

!! Korona sör !!

A mélyen tisztelt sörkedvelők becses figyelmébe ajánlom, hogy Csapó-utca 358.sz. a.

„Csokonai“-hoz

czimzett vendéglőmben mátl fogva egész nap friss csapolásu

Korona sör.

lesz kapható.

Gondoskodtam, hogy igen tiszteit vendégeim részére városunkban e régnélkülözött sör mellé mindég délelőtt és este a legizletesebb,

hideg és meleg ótkek álljanak rendelkezésre.

Jutányos ár, pontos kiszolgálásról mint eddig, ugy ezentul is biztositva t. vendégeimet, maradtam

tisztelettel
Péter Pál

(305.) 1-2 vendéglős.

50 év óta sikerrel használtatik.
Szeplöket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítálatásokat eltávolít biztosan az

ESZÉKI
SPITZER KENŐCS
és az
ESZÉKI
Salvator szappan

Védjegy.
valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle

gyógyszertárban

ESZÉKEN, felsőváros

1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
1 üveg mosdóvíz 40 kr.
1 csomag Salvator szappan 50 kr.

1 doboz Lyoni rizsapor 3 színben 50 kr és 1 frt.

Figyelmeztetés.

Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéretik a t. cz. közönség csakis

Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár: **Budapest**

TÖRÖK JÓZSEF urnál
(303.) Király-utca 12. 1-4.

Férfi chifon ingek

a hírneves Schroll-féle chifonból

1 frt 90 kr, 2 frt 20 kr, 2 frt 60 kr

GALLÉROK,

kézeltők,

NYAKKENDÖK,

harisnyák, keztyük.

Napernyők.

esernyők.

Kész mosó gyermek ruhácskák,

Brassói posztók,

TRICOT

Peruvien és Doskin.

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL.

(8.) 88.-

Szöllő gazdák figyelmébe!

Peronospóra ellen való
permetezéshez

AZURINT

feloldva üvegszámra

ugy **RÉZGÁLICZOT,**
jegeczes **SZÓDÁT**

igen jutányos árban ajánl

Rickl József Zelmos.

(3.) 50.

ÜZLETHELYISÉG Debreczenben,

kereskedelmi- és iparbank palota (a megyeház mellett).

FIÓKÜZLET: H.-Böszörmény, Bazár-épület.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a

„KEGYELET” temetkezési intézet,

mely **Kernáts és Fischer** czég alatt vezetett, — Fischer János urnak a czégből történt kilépése folytán, azt

Kernáts Gyula

czég alatt tovább vezetni fogom.

A midőn a fenti körülményt a n. é. közönségnek tudomására hozni szerencsém van, egyuttal tudatom, hogy az eddigi árakat **tetemesen** lejjebb szállítottam, a miről is a n. érd. közönség **meggyőződést** szerezhet.

A legegyszerűbb temetések rendezését a legdiszesebbig a **legnagyobb pontossággal** és a **legoicsóbban** elvállalom s eszközölöm.

Kérve a n. é. közönségnek becses bizalmát és támogatását és én biztositom a **legtisztességesebb** és szolid **szolid kiszolgálásról,**

(275.) 8-20.

alázatos szolgálja

Kernáts Gyula,

„KEGYELET” temetkezési intézet

Érez-koporsók eredeti gyári árban árjegyzék szerint.

Pa- és hársny-koporsóknál nagy árleengedés.

LAHNE INTÉZET

SOPRONBAN.

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

UJ NÖVENDÉKEK
a szünidői két hónapon is felvétetnek.

Értesítővel, prospektussal szivesen szolgál

(261.) 8-16.

az intézet igazgatósága.

Női-ruhaszövetek, gyapju voileok, mosó voileok, batist, zephir, atlas-satin, vásznak, kész fehérneműek, szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők

SZABÓ LAJOS FIAI

czégnél.

(171)

Leszállított árú az egész idény alatt.

60-